

12. aprill 2022

Lahend 15136/20 - väljendusvabadus

Lings vs. Taani

Artikkel 10

Kaebaja on organisatsiooni Physicians in Favor of Euthanasia (Læger Aktiv Dødsbistand) asutaja. See on organisatsioon, mis tegeleb abistatud enesetapu kampaaniatega. Selle organisatsiooni kaudu koostas kaebaja juhendi „Suitsiidiks sobivad ravimid“ (Lægemidler der er velegnede til selvmord), mis avaldati internetis. Selle avaldamine oli Taanis seaduslik. Kokkuvõtlikult on see enesetapu sooritamise juhend, kus on üksikasjalikud kirjeldused erinevate ravimite ja annuste kohta, mida saab kasutada enesetapuks. Samuti on juhendis kirjas täiendavad füüsilised meetodid, mis abistavad enesetapu sooritamist jne.

Kaasus käsitleb kaebaja süüdimõistmist kahes enesetapuabis ja ühes süüdimõistmises abistatud enesetapukatses. Asjaolud, mille eest kaebaja süüdi mõisteti, hõlmasid ravimite (Fenemal) väljakirjutamist kahele isikule, kes kaebajale teada olevalt kavatsesid sooritada suitsiidi. Lisaks selles, et kaebaja soovitas ühel isikul enesetapu sooritamiseks panna kilekott pähe koos ravimite manustamisega. Kaebajale määrati lõpuks 60-päevane tingimisi vangistus, kusjuures tema vanust (78 aastat) nimetati karistuse määramisel kergendavaks asjaoluks. EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja artiklile 10 ja leiab kaebaja, et siseriikliku kohtu lõplik otsus rikkus tema väljendusvabadust.

EIK märkis, et vaidlust ei olnud selles, et kaebaja süüditunnistamine kujutas endast seadusega (Taani karistusseadustiku paragrahv 240) ette nähtud sekkumist, mille eesmärk oli tervise ning moraali kaitse. EIK märkis, et kahes episoodis oli kaebaja süüdi mõistatud mitte ainult juhendamise eest, vaid ka konkreetsete tegudega ravimite hankimise eest. Seega oli põhjust kahelda, kas nendes episoodides oli tõesti sekkunud kaebaja väljendusvabadusse artikli 10 tähenduses. Sellegipoolest lähtus EIK eeldusest, et selline sekkumine oli toimunud, ja uuris põhiküsimust, milleks oli küsimus, kas karistusseadustiku paragrahvi 240 kohaldamine kaebaja puhul oli olnud „demokraatlikus ühiskonnas vajalik“.

EIK asjakohane kohtupraktika artiklite 2 ja 8 kohta ei toetanud järeldust, et konventsiooni alusel eksisteeris õigus abistatud enesetapule, sealhulgas teabe andmise või abi andmise vormis, mis ületab üldise enesetapu kohta teabe andmise. Sellest tulenevalt, kuna kaebajat ei süüdistatud enesetapu kohta üldise teabe, sealhulgas tema koostatud enesetapujuhendi, mis oli internetis avalikult kättesaadavaks tehtud, andmise eest, vaid tema suhtes oli esitatud süüdistus konkreetsete tegude osas enesetapule kaasaaitamise eest, siis käesolev kaasus ei puudutanud kaebaja õigust anda teavet, mida teistel konventsiooni alusel oli õigus saada.

EIK leidis, et siseriiklike kohtute põhjendused olnud nii asjakohased kui ka piisavad, et teha kindlaks, et vaidlustatud sekkumist võib pidada „demokraatlikus ühiskonnas vajalikuks“, mis oli proportsionaalne taotletavate eesmärkidega. EIK hinnangul olid Taani ametiasutused tegutsenud oma kaalutusruumi piires, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikas sätestatud kriteeriume. EIK märkis ka, et arvestades asjaolusid ja arvestades, et karistus määrati tingimisi, ei olnud süüdimõistev kohtuotsus ega karistus ülemäärased. Sellest tulenevalt EIK ei tuvastanud artikkel 10 rikkumist.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.